

ŠTO KAŽU POLJSKI BISKUPI?

Biskupsko pismo poljskih biskupa čitano u svim poljskim crkvama 14. ili 21. prosinca 1980. po nalogu Biskupske konferencije

Poljski episkopat

Predragi sinovi Božji!

Približava se godina sada već skorašnje pripreve za Jubilej 6 stoljeća prisutnosti čudotvornog lika Majke Božje — Kraljice Poljske u svetištu Jasna Gora. Želimo da prilikom ovoga velikog Jubileja budemo pomireni s Bogom i braćom, da bismo mogli čistim srcem zapjevati »Magnificat« Gospodinu u zahvalu za Marijinu majčinsku zaštitu nad našom Domovinom.

Stvarnost koju sada proživljavamo, potiče nas da produbimo svijest činjenice, koliko nam je potrebna pomoć Majke Kristove. Nadošao je za našu Naciju jedan drugi momenat povijesne kušnje, jedno drugo iskustvo, jedan drugi udar, ali također u isto vrijeme jedan veliki zanos koji odražava nagovještaj nacionalne i socijalne zrelosti.

Poučeni iskustvom naših očeva, upravljamo naše poglede, s još većim pouzdanjem, prema Jasnoj Gori Pobjede, odakle nam je uvijek došla pomoć. Ali uspješna obrana Nacije zaslugom Preveste Majke zahtijeva našu suradnju. Obrana, na koju računamo u posljednji čas, ne može značiti neko pasivno očekivanje. Majka Božja neće nas razočarati u našim nadanjima, ali moramo s Njom surađivati, svjesni naše odgovornosti za sudbinu Poljske.

Domovina je naša zajednička obiteljska kuća. Crkva nas uči da je ljubav prema Domovini dužnost i krepost. Primjer takve ljubavi dao nam je Isus Krist. Premda je On došao da spasi cijeli svijet, ipak je po Božjoj volji živio u jednoj određenoj naciji. On je sam ustvrdio da je došao prije svega tražiti ono »što bijaše izgubljeno od doma Izraelova« i plakao je gledajući ugroženi Jeruzalem. Domovina je naša majka i odgojiteljica. Na nju se dakle odnosi — kako kaže sveti Toma Akvinski — odredba da častimo oca i majku, koja je sadržana u četvrtoj Božjoj zapovijedi (S. T. II—II, q. 101, p. 1).

II. vatikanski koncil potiče kršćane: »neka žive za Boga i Krista prema čestitim običajima svojega naroda; kao dobri građani neka istinski i djelotvorno gaje ljubav prema domovini« (AG 15).

Sveti Otac Ivan Pavao II svojim nas držanjem i naučavanjem podsjeća na dužnost istinske ljubavi prema Domovini. On je 5. lipnja 1979. na Jasnoj Gori ustvrdio da izgradnja stvarnog jedinstva između sinova i kćeri jednog Naroda mora biti popraćena ljubavlju prema Domovini: »ljubavlju prema njezinoj kulturi i prema njezinoj povijesti, ljubavlju prema njezinim specifičnim vrijednostima, koje odlučuju o položaju Domovine u velikoj obitelji naroda; konačno, ljubavlju prema sunarodnjacima — ljudima koji govore isti jezik i koji su odgovorni za zajedni-

čku stvar koja se zove Domovina«. Opraštajući se od Poljske, 10. lipnja 1970, Sveti Otac je rekao: »Ljubim ovu zemlju, od koje se ne može nikada odvojiti moje srce.«

Kršćanska ljubav prema Domovini tijesno je povezana s pitanjem savjesti i s osjećajem odgovornosti. Sudbina Domovine ovisi o svakom građaninu i o čitavom društvu.

Svjesni smo teškog stanja Poljske. Proživljavamo period socijalnih napetosti i materijalnih oskudica. Ovakvo stanje zahtijeva od nas žrtve i odricanja; isto tako djelovanje koje teži za boljitkom Republike zahtijeva odgovornost, razboritost i promišljenost. S velikim smo naporom nanovo zadobili slobodu Poljske. Njezina sigurnost i suverenost ne mogu biti nepromišljeno izložene opasnosti da se ponovno izgube. U stvari, te vrijednosti nisu milost koju nam je netko darovao, nego apsolutno pravo Nacije na samoodređenje s obzirom na vlastitu sudbinu.

Nismo mlada nacija. Korjeni našeg nacionalnog postojanja i povijesne svijesti sežu više od deset stoljeća u prošlost. Poljaci su potrebni ovdje gdje su danas, na ovoj zemlji, koja nam je od vjekova bila određena od Providnosti Gospodina, Oca, narodâ i nacija. S tom činjenicom povezana je naša odgovornost za ovo mjesto, za njegovo pravedno uređenje, za njegovo posjedovanje — »podložite sebi zemlju« — za donošenje njegovih plodova, bilo na lokalnom, bilo na međunarodnom planu. Za sve je to nužan nacionalni, socijalni, kulturni i ekonomski suverenitet. Svaki narod radi prije svega sâm za se, za vlastitu djecu, za vlastite obitelji, za vlastite građane i za vlastitu socijalnu kulturu. I premda danas ne postoji potpuna suverenost među nacijama, kad su već među sobom povezane raznim ugovorima i blokovima, ipak postoje ograničenja ovih ugovora. Zbog toga je potrebno biti privržen srcem i radom uz vlastitu rođenu zemlju, kao što je stablo korjenima privezano uz zemlju, jer smo za nju odgovorni pred Ocem narodâ — Stvoriteljem svijeta.

Imajući u vidu sve to, moramo imati na pameti da je za neophodnu stabilizaciju Zemlje i za normalizaciju socijalnog, ekonomskog i političkog života neophodan napor svih socijalnih slojeva: radnikâ, težakâ, stvarateljâ kulture i tehnike, odgojiteljâ i profesorâ, misionarâ mladeži i političarâ. Svatko mora dati svoj doprinos, prema vlastitim mogućnostima. Zbog toga svatko mora napraviti ispit savjesti, da bi shvatio današnju dramu naše Domovine. Nije dovoljno, međutim, samo spoznati vlastite nemarnosti s obzirom na Domovinu. Potrebna su djela usmjerena prema obnovi. Izjave o počinjenim pogreškama — premda su dijagnoza bolesti — nisu dovoljne. Nije ovo ni trenutak za međusobne optužbe. Sadašnji čas zahtijeva koncentraciju svih napora, da bi se osigurala institucija Države i suvereni i nepovrijeđeni opstanak Domovine.

Naša nastojanja trebaju ići u dva smjera: za poboljšanjem životnih uvjeta, koji su prijeko potrebni za dostojan život svakog građanina i njegove obitelji, i u pravcu moralne obnove. Nikada se nije na ovako izričit način, kao u sadašnjoj situaciji, pokazala potreba povezanosti između moralnih principa i ekonomije, između duhovnih i materijalnih vrednota. Prekid te povezanosti dovodi do bijede i izopačenja u socijalnom, ekonomskom

i političkom životu. Premda sve što nam se danas događa nije grijeh jedino društva, nego također i rezultat pogrešnih uređenja javnoga života, ipak svi mi moramo odvažno pristupiti zadacima koji nam se nameću, i rješavati ih odmah mi sami. Moralno zlo ne smije biti više tolerirano ni u kojem vidu. Moramo ga nazvati po imenu: uništavanje života nerodene djece treba izričito nazvati zločinom čedomorstva; nezakoniti obiteljski život — povredom moralnih zakona; sve zloporabe — lopovštinom i nepoštenjem; nemarnost na poslu — zloćom; prekršaje zakonâ — bezakonjem. Svakom građaninu treba biti zajamčeno pravo da sve to reče i da se tome djelotvorno suprotstavi.

Nitko od nas ne smije dopustiti da bude zastrašen i da bude oslobođen odgovornosti za svoju osobnu dužnost u socijalnom životu. Potrebno je predusresti stvaranje novih mehanizama koji vode izobličavanju u javnom, socijalnom i privatnom životu. To je nalog savjesti. Obnova života Nacije zahtijeva također i obnovu našeg osobnog života. Sada je našoj Domovini nadošao blaženi čas ispita savjesti. Ako se u nama sada buđi svijest naše odgovornosti za Naciju, onda joj se mora pridružiti osjećaj odgovornosti za vrijednost života svakoga od nas.

Sa svih strana se diže povik: učinite ispit savjesti, dajte račun vašeg upravljanja. Postavimo sebi također i jedno pitanje: kako mi upravljamo dobrima koja su nam povjerena od Oca Nebeskoga za održavanje našeg osobnog i obiteljskog života i za odgajanje mladog naraštaja? I mi također možemo nekada biti nepošteni. I mi možemo biti loši upravitelji naših domaćih dobara. I mnogi od nas mogu nam reći da smo rasipali Božje darove koji su bili određeni za uzdržavanje obitelji i djece, posebno zbog pijanstva, alkoholizma i raspuštenosti. Promislimo malo što svaki od nas mora promijeniti u vlastitom životu, da bi pridodao mali dio općoj obnovi Domovine. Učinimo sve, da bismo se u našem osobnom i obiteljskom životu vratili onom ugaonom Kamenu, koji su odbacili graditelji, a to je Isus Krist i njegovo naučavanje. Svako mijenjanje čovjeka počinje iz razgovora s Bogom, na koljenima. U stvari, osim našeg ljudskog nastojanja i želje za obnovom, potrebna nam je i moćna pomoć Božja.

U sadašnjoj ovako složenoj situaciji, pred oprečnim mišljenjima i različitim socijalnim težnjama koje se ukrštavaju, s golemim ekonomskim manjkom, u muc i jadu, u brizi za suverenitet Domovine, nećemo ih riješiti sami. Zbog toga se u traženju pomoći obraćamo Ocu svih naroda, koji nas nije nikada napustio i toliko puta nas je spasio iz ponora. Treba zazivati Isusa Krista, čije Evanđelje sadrži spasonosne moralne principe i snagu socijalne obnove. Danas, čitava Nacija treba kleknuti, u poniznoj molitvi pred Majkom Božjom, Majkom Boga-Čovjeka i Majkom našom, Gospom Jasne Gore, Kraljicom Poljske. Ona će nas voditi kroz pogibli i povijesne poteškoće. Njoj smo povjerovali, u Njezine ruke smo položili »sve ono što se naziva Poljska«. Ne zaboravimo da je Marija, po volji Božje Providnosti, ipak uvijek Kraljica Poljske, naša Nada i Pobjeda, jer je dana za obnovu naše Nacije (Pismo od 26. kolovoza).

Zbog toga su svi oni koji ljube Domovinu pozvani na molitvu. Proglašujemo 1. siječnja, svetkovinu Majke Božje, danom molitve za Naciju. Pa-

stiri duša će obznaniti u koji će sat biti slavljena svečana sveta misa za blagostanje Domovine i kakav će biti raspored molitava za vrijeme čitavog dana, koji je posvećen na ovu nakanu. Već od danas će se moliti molitva za Domovinu. Zajedno ćemo zazivati Boga, po zagovoru naše Majke, da nam udijeli pomoć i svjetlo, da uspostavimo mir i održimo slobodu, da nam dade uredan život i milost duhovne obnove Nacije.

U ovom punu pouzdanja zamahu rada i molitve, neka nas blagoslovi Djevoja Majka Božja, od Boga blagoslovljena Marija, Gospa s Jasne Gore, Majka Crkve, Kraljica Poljske.

*177. plenarna konferencija episkopata Poljske
Varšava, 10. prosinca 1980.*

Preveo:

dr. Marin Škarica